

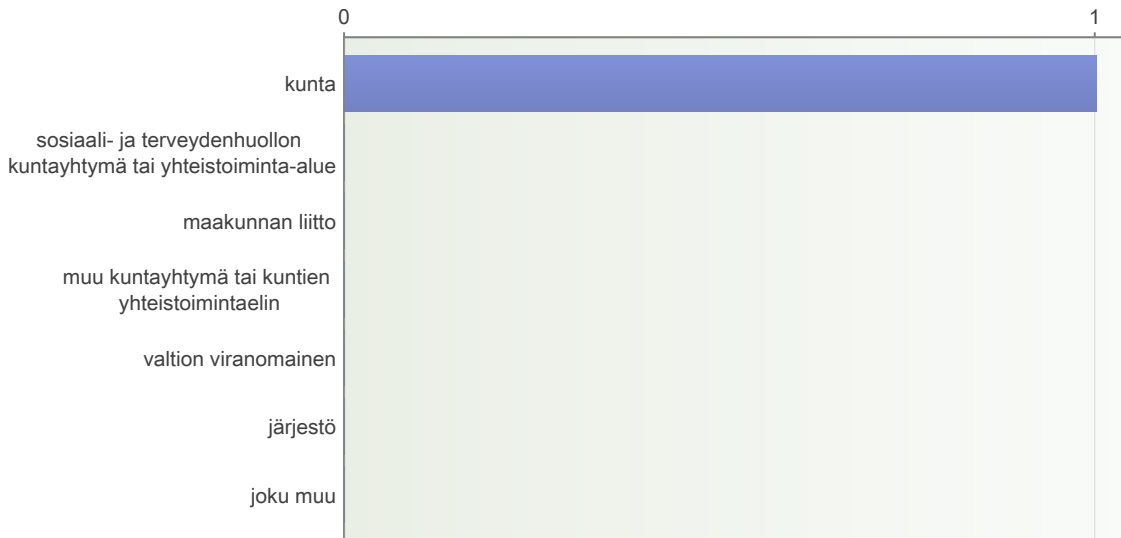
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Lapuan kaupunki	Hallintojohtaja Toni Leppänen	toni.leppanen@lapua.fi 06 438 4003	7.11.2016	Kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen ei toteudu pelkästään nyt esitetyn mallin linjauksilla ja toimenpiteillä. Parhaassa tapauksessa uudistus luo edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaisuuden parantamiselle. Väestön hyvinvointija terveyseroja hallintomallin uudistamisella ei sen sijaan yksin kyetä kaventamaan.

Keskeinen keino hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen on sosiaali- ja terveyden huollon palvelujen integraatio, mikä on ollut myös SOTE muutoksen lähtökohtana.

Lausunnolla olevissa lakiesityksissä olevaan malliin liittyy kuitenkin uhkaa pirstaloida palvelut eri tuottajien/toimijoiden vastuulle, mikä vaikeuttaisi integraation toteuttamista. Kun valinnanvapautteen liittyvästä kokonaisuudesta ei ole tarkempaa tietoa, on integraation käytännön toteutumista vaikea arvioida.

Lähtökohtaisesti julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyden huollon palveluita ei SOTE muutoksen yhteydessä pidä heikentää. Perustason palveluiden vahvistaminen ja niiden vaikuttavuuden parantaminen ovat olennainen keino terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi.

Julkisten palveluiden pakkoyhtiöittämistä tulee tarkastella kriittisesti osana Euroopan Unionin lainsäädäntöä. Muutoksessa on turvattava julkisen palvelutuotannon tasavertaiset toimintaedellytykset sekä samalla kehittää hallitusti valinnanvapauden lisäämistä osana yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannon parempaa hyödyntämistä. Olennainen osa hyvinvointi ja terveyserojen kaventamista on kuntien omien perustehtävien toteuttaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutoksen yhteydessä onkin varmistettava kuntien aito toimintakyky sekä resurssit tehtäviin mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö. Erityisesti hyterahoituskertoimen selkeyttäminen on välttämätöntä, jotta sen realistisuus ja kannustavuus voidaan varmistaa.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän tavoite on monilta osin perusteltu, mutta nyt esitetyllä mallilla tavoitteen saavuttaminen on epävarmaa ja uhkana on kustannusten kasvu.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää mm. selkeää resurssien kohdentamista kuntien vastuulla olevaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön sekä kuntien perustehtävien toimintaedellytysten turvaamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen kokonaisvaikutusta kuntien toimintaedellytyksiin on vaikea arvioida.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on myös tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Kustannuskehityksen taittamiselle on osittaiset edellytykset mikäli maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen sisältyy vakavia riskejä demokratian toteutumiseksi.

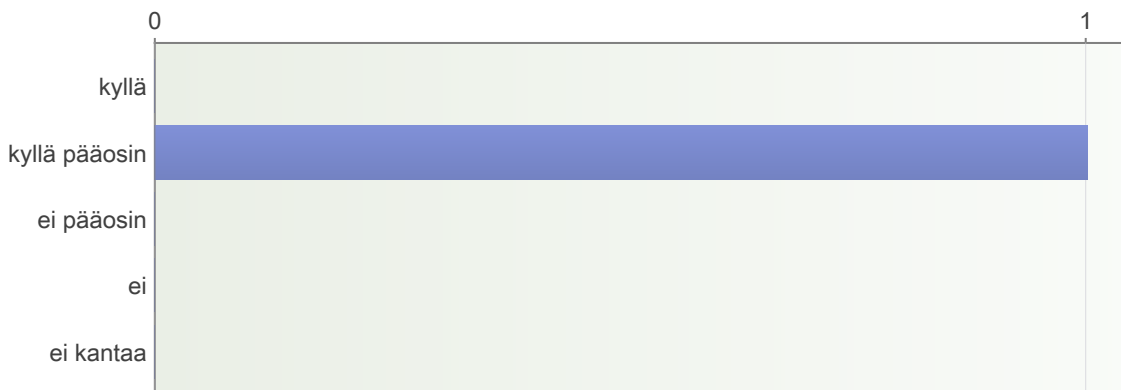
Perustettaville maakunnilla ei esitysten mukaan tulisi verotusoikeutta. Maakuntien talous perustuisi näin ollen pääasiassa valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen.

Maakuntien aito itsehallinto ei toteudu. Esitetyssä maakuntamallissa on erotettu järjestäjä ja tuottaja. Kun maakunnan palvelulaitokselle on tulossa myös viranomaistehtäviä, delegoinnin periaatteet palvelulaitoksen ja sen alaisten yhtiöiden viranomaistehtävien osalta tulee selvittää erityisesti demokratian toteutumisen osalta.

Lapuan kaupunki katsoo, että valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

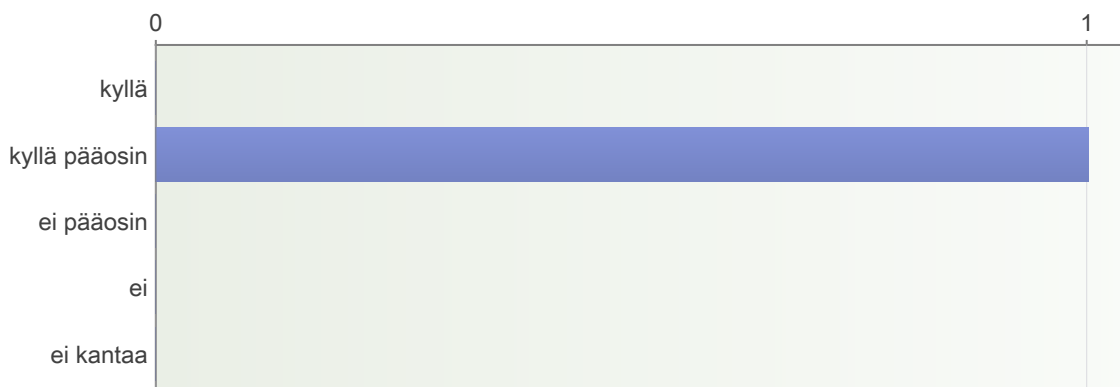

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta esteitä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Kunnan asukkaan (palvelunkäyttäjän) näkökulmasta toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Maakuntien tehtävät tulee säännellä laissa ja yleistöimivalta tulee säilyä kunnilla. Laissa erikseen määriteltyjen tehtävien siirto kunnilta maakunnalle tulee tapahtua vain maakunnan kaikkien kuntien yhteisellä päätöksellä. Toisaalta myös maakunnasta tehtävien siirto yksittäiselle kunnalle tulee olla laissa säädetty, eikä jättää siten, että mikäli asiaa ei ole kielletty, niin siitä voi sopia. Kunnat ovat olleet vahvasti luomassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Ne ovat tähän asti vastanneet sekä palveluiden järjestämisestä että pääosin tuotannosta. Se on menestynyt kansainvälisissä vertailuissa sekä laadun että kustannusten osalta ja asukkaat ovat pääosin olleet tyytyväisiä. Tähän nähden ei ole olemassa mitään perusteita sille, etteivätkö kunnat jatkossakin voisi olla mukana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotannossa omistamiensa yhtiöiden kautta siltä osin kuin palvelut tulevat olemaan valinnanvapauden piirissä. Kunnilla on osaamista, henkilöstö, toimitilat ja välineet. Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

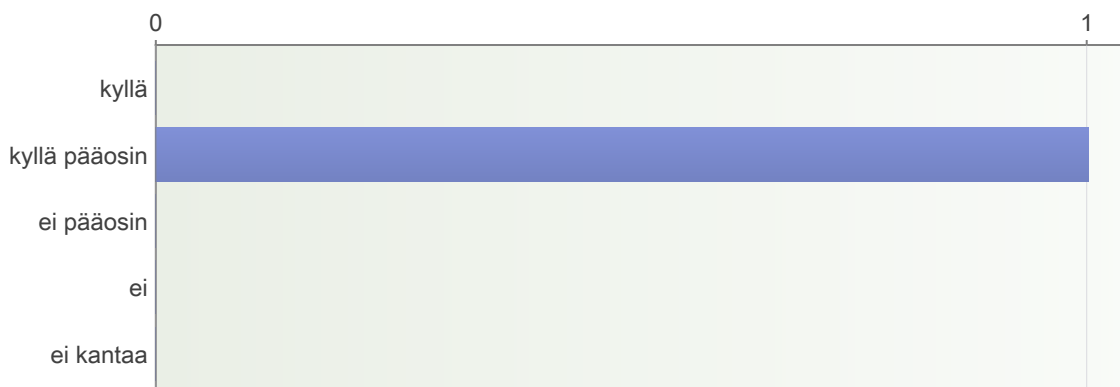

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan ja kuntien suhdetta ja toimivallanjakoa on vielä vaikea hahmottaa varsinkin elinvoimatehtävien osalta. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Maakunnan palvelulaitoksen asemaa ja roolia on tarkasteltava kriittisesti osana uudistuksen kokonaisuutta järjestäjän ja tuottajan erottamisessa mm. päällekkäisen byrokratian, toimivallan määrittymisen ja demokratian toteutumisen osalta (ks. kohta 7. ja 14.). Lapuan kaupunki katsoo, että maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen näkökulmasta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina. Ympäristöterveydenhuollon osalta lähtökohtana tulee olla, että maakunnat hoitavat ympäristöterveydenhuollon 1.1.2019 lukien.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

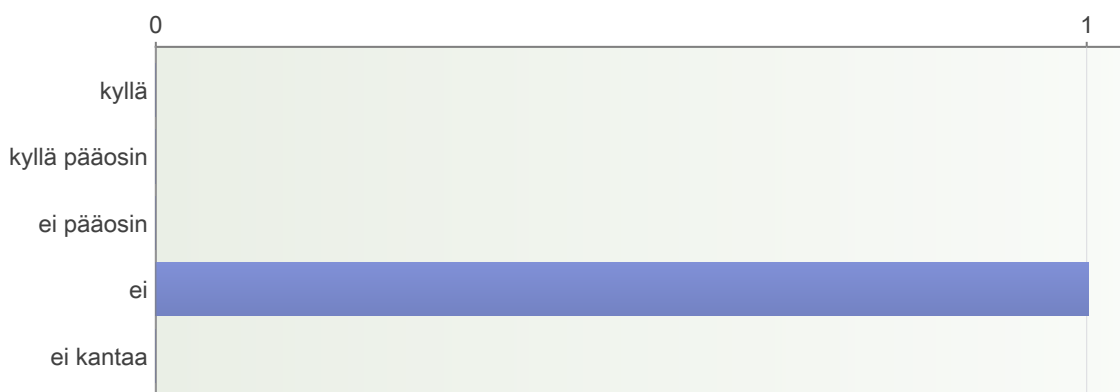

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalain perusteluissa painotetaan asukaslähtöisyyttä ja 15§:ssä mainitaan keskeisinä asioina asukkaiden tarpeista lähtevät palvelut. Asukkaiden suoraa osallistumista käsittelevä 23§ perusteluineen noudattaa pitkälti kuntalakia. Ihminen tulee nostaa palvelutuotannon keskiöön. Palvelujen käyttäjät on otettava mukaan jo palvelujen suunnitteluvaiheessa. Kunnissa jo nyt kehitetyt hyvät käytännöt osallisuuden edistämiseen, kuten asiakasraadit ym. on otettava laajasti käyttöön ja uusia palautekanavia tulee kehittää. Niistä on tuotettava avointa tietoa päätöksentekijöiden käyttöön. Eri toimintayksiköiden palautteenantokäytäntöjä on kehitettävä ja saatu palaute on hyödynnettävä järjestelmällisesti toiminnan kehittämässä. Myös kansalaisjärjestöt on otettava mukaan tiiviiseen yhteistyöhön päätöksenteossa. Nuoriso-, ikä- ja vammaisneuvostojen toimintatavoista lakiehdotuksessa mainitaan ainoastaan kokoukset. Käytännön toimintamuotoja on runsaammin, aina ohjatuista kävelykierroksista tutustumiskäynneistä ja raadeista sähköiseen vuorovaikutukseen verkossa. Toimiva suora osallistuminen edellyttää laadukasta viestintää. Lakiehdotuksessa (28§) viestintää on käsitelty asiantuntevasti. Lakiehdotus painottaa viestinnän aktiivisuutta, monikanavaisuutta, riittävyttä ja oikea-aikaisuutta. Viestintä todetaan luottamuksen vahvistajaksi. Laissa on syytä mainita palaute osallistujille; mihin osapuolet vaikuttivat ja mihin eivät sekä perustelut. Luottamuksen vahvistaminen on suoran osallistumisen ydintavoite. Lakiehdotuksessa korostetaan esimerkiksi yhtiöiden osakassopimuksiin kuuluvaa toiminnan läpinäkyvyyttä ja tiedonantovelvollisuutta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoiminen näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

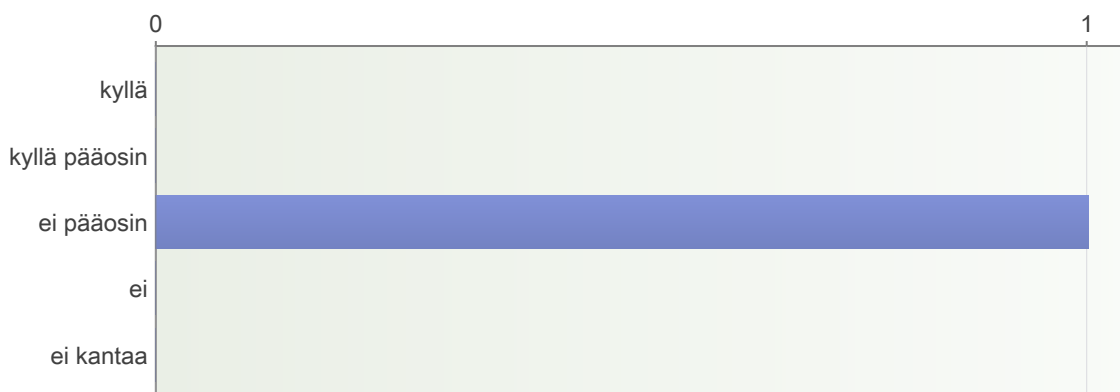
Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulisi olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan rajaidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen liiallista painottumista operatiiviselle puolelle. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden

eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

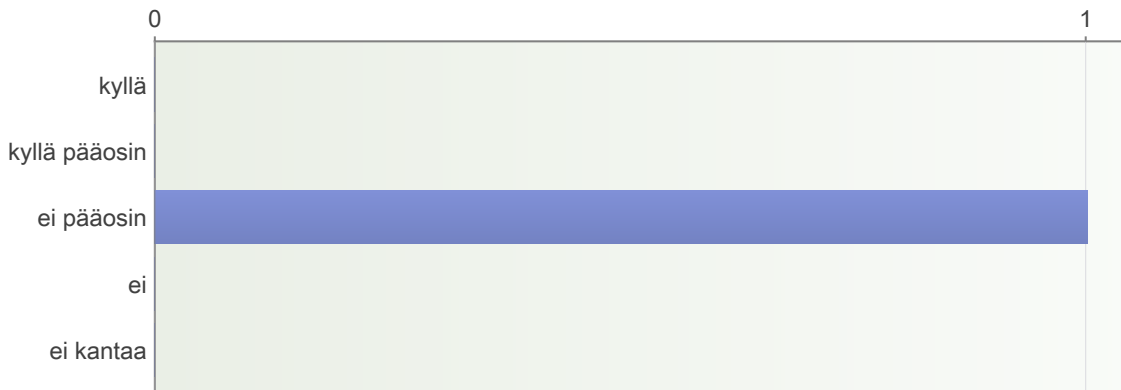
- Rahoituksen yleiskatteellisuudesta johtuen mallia voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Yleiskatteellisuuden myötä maakunnille jää ainakin jonkinlainen mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Jotta maakunnat voisivat tulla Kuntien takauskeskuksen rahoitushuollon piiriin, niillä tulisi olla sama riskikuokka kuin kunnilla ja valtiolla. Tämän varmistamiseksi yksi vaihtoehto on, että valtio tulisi nykyistä suuremmalla osuudella Kuntien Takauskeskuksen jäseneksi. Näin myös Kuntarahoituksen lainoitus voitaisiin varmistaa jatkossakin muuttamalla takauskeskuslakia koskemaan valtion sosiaalisen asuntotuotannon lisäksi myös perustettavien maakuntien toimintaa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

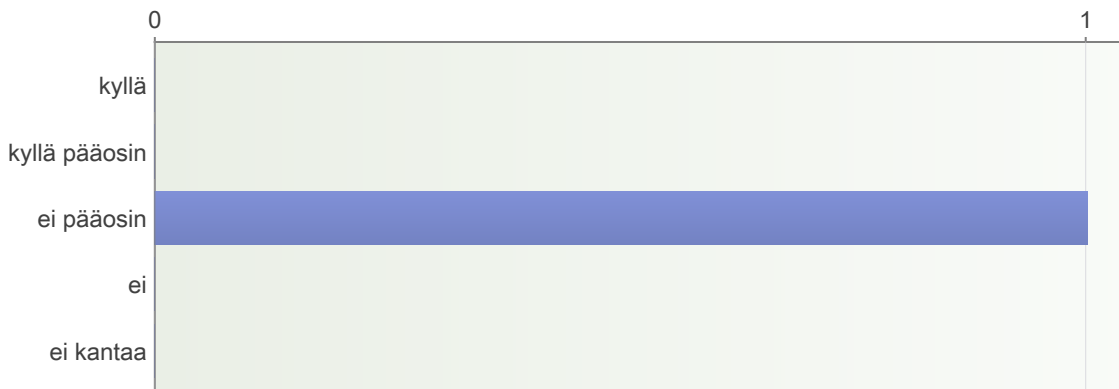

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väljiin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannustan hillitsemisen ja riittävien henkilöstöresurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa. Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksella säädettävän maakunnan tehtäväksi. Lapuan kaupunki pitää valitettavana sitä, että sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa. Lakiluonnoksen 11 § 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallasta. Se maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu on osoitettu, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus keskitettyihin palveluihin olisi 16 §:n mukainen valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällä ratkaisulla järjestämisvastuu on erilainen eri maakunnilla ja tosiasiallinen järjestämisvastuu jää epäselväksi.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

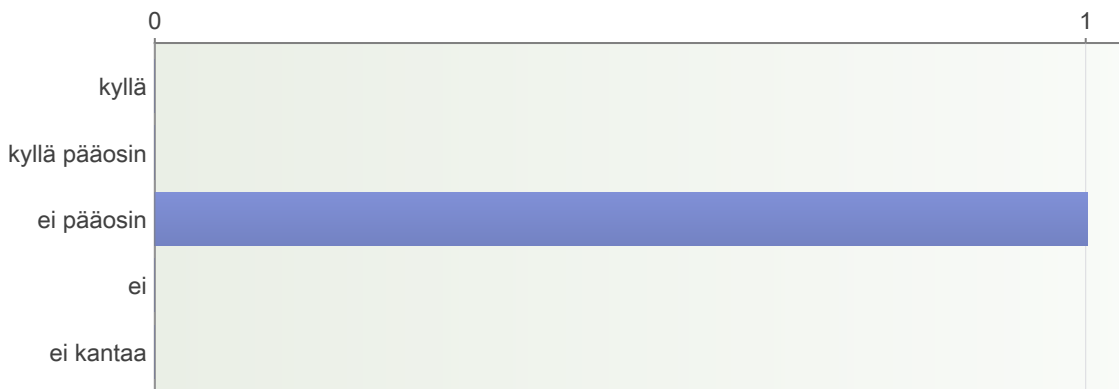

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On perusteltua, että yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sopimusosapuolia sitova. Valtiolle annettu toimivalta päättää yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti sen sijaan on arvioitava kriittisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa ovat maakunnan itsehallinnon näkökulmasta ongelmallisia. Asiakkaiden yhdenvertaisuus huomioiden lakiesitykseen tulisi määritellä erityispalveluja käyttävän asiakkaan velvollisuus käyttää peruspalveluja silloin, kun asiakkaan tilanne sen mahdollistaa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

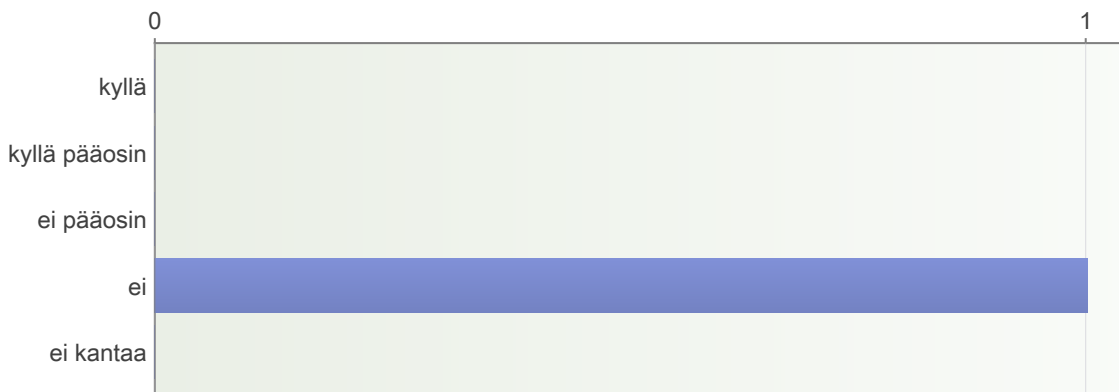

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Asiakaslähtöisen integraation tulee toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden välillä (vertikaalinen integraatio) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden välillä (horisontaalinen integraatio), mutta erityisesti myös maakunnan vastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluiden ja kuntien muiden palveluiden (mm. hyvinvointipalvelut) välillä. Sopimus on maakuntia yhteistyöhön velvoittava, mikä sinänsä on uudistuksen näkökulmasta perusteltua. Erityisen ongelmallista on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikuttaa olennaisesti annettavaan arvioon järjestämislaista. Asiakkaiden yhdenvertaisuus huomioiden lakiesitykseen tulisi määritellä erityispalveluja käyttävän asiakkaan velvollisuus käyttää peruspalveluja silloin, kun asiakkaan tilanne sen mahdollistaa.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouksissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

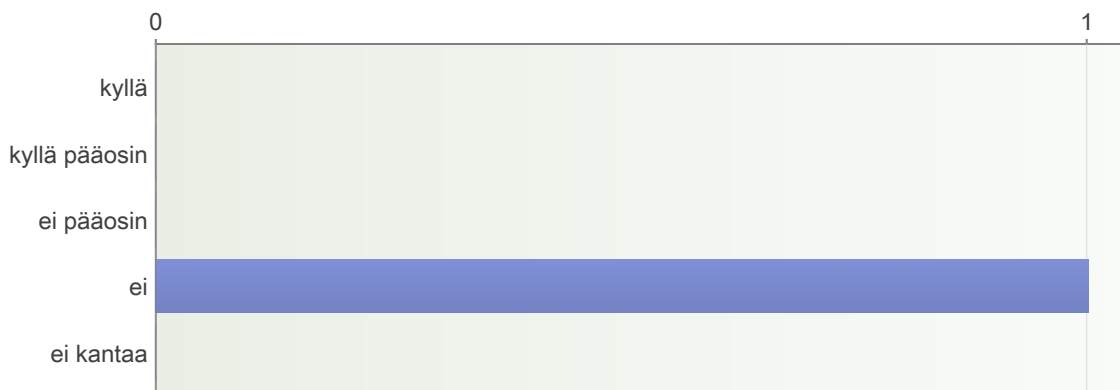

Avoimet vastaukset: ei

- Valtion ohjaus maakuntien operatiiviseen toimintaan on maakuntien itsehallinnon kannalta ongelmallinen. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi itsehallinnon toteutumisen näkökulmasta kohdistua ainoastaan strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Lakiehdotuksessa esitetyn vahvan valtionohjauksen vaikutusta keskeiseen kustannusten kasvun hillinnän tavoitteeseen on vaikea arvioida. Paikallinen ja alueellinen itsehallinto on todettu myös kansainvälisessä vertailussa tuottavan laadukkaita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kohtuullisin kustannuksin ja hyvälaatuisina. Valtion ohjauksen toteutus nyt esitetyllä tavalla lisäisi merkittävästi ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus saattaa heikentää myös asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämistä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

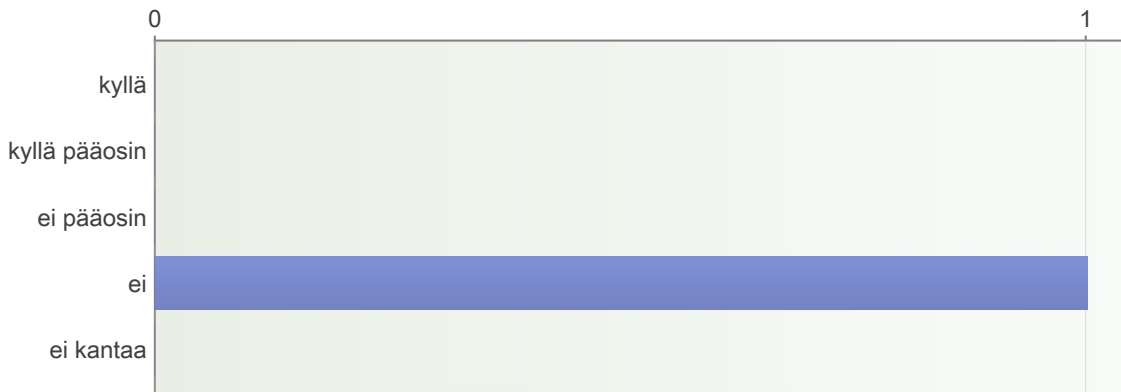

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen edellyttää viranomaistoiminnan ja viranomaistoiminnan delegoinnin selkiyttämistä. Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely voi kaventaa maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttää suurella todennäköisyydellä tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentää maakunnan kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattommaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, olisi voitu laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Tarkoituksenmukaisinta olisikin, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuden lopulta kuitenkin päädytään. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä on kestävä, koska julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kaikki tuotannontekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuntien hallussa. Lisäksi voimaantulevassa laissa tulisi huomioida ja määritellä yksityisen palveluntuottajan yhteiskunnallinen vastuu esimerkiksi paljon palveluja käyttävien asiakkaiden palvelujen osalta. Yhteiskunnallisen vastuun määrittelyn avulla voidaan estää julkisen ja yksityisen palveluntuottajan välillä mahdollisesti syntyvä vääristynyt kilpailutilanne, jossa julkinen palveluntuottaja kantaa vastuun pitkäaikaissairaiden hoidosta.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

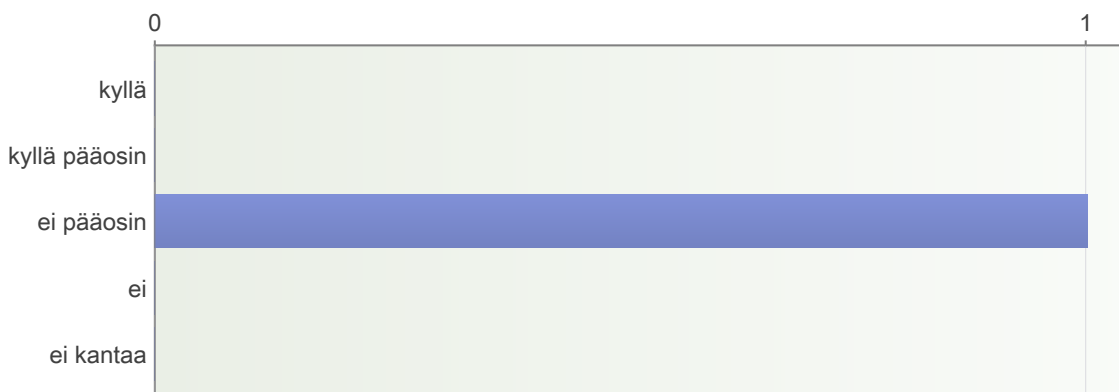
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

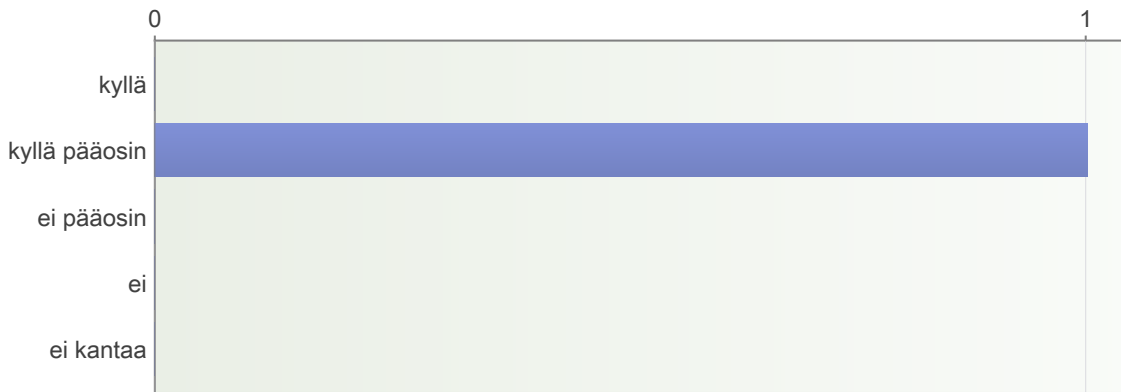

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaishallinnon sääntelyä sen merkittävien tehtävien vuoksi tulee selkeyttää. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää mm. siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Lähtökohtana näyttäisi olevan, että nykyinen työnantaja myöntää virkavapautta ja vapauttaa viranhaltijan maakunnan valmistelutehtäviin. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettaväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

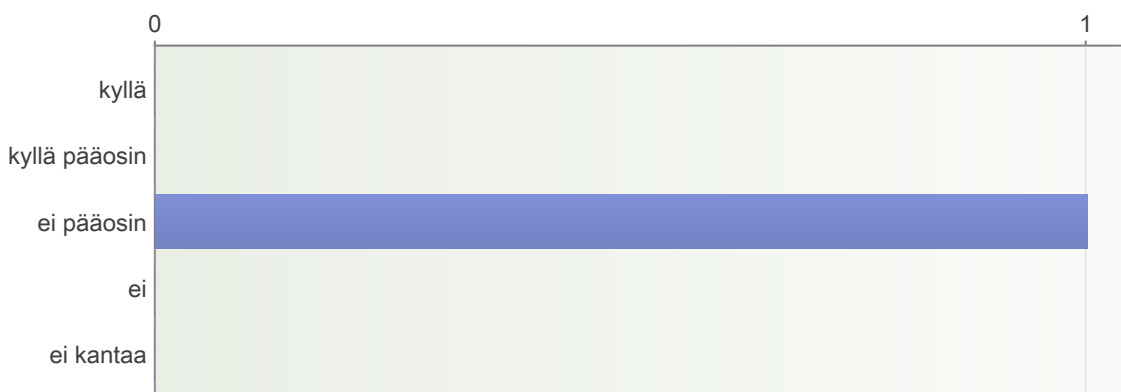

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Liikkeenluovutus menettelytapana on perusteltu, kun järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kansallisten tukipalveluja tuottavien palvelukeskusten muodostamiseen sekä henkilöstön asemaan ja siirtymiseen. Tukipalveluhenkilöstön osalta on aiheellista tarkentaa tapahtuuko siirtyminen myös kuntien yhtiömuotoisesta toiminnasta samalla periaatteella (mikäli henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä). Kansallisten palvelukeskusten vaikutus kuntien ja maakunnan toimintaan ja kehittymiseen on merkittävä. Palvelukeskusratkaisussa niiden toiminnan maakunnallisuus ja sijoittuminen on selvitettävä.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

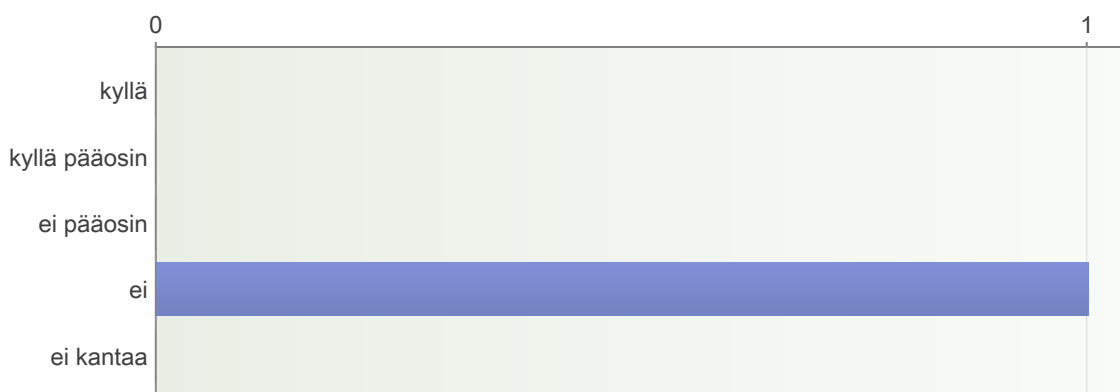
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tulevassa ratkaisussa on varmistettava, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria. Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

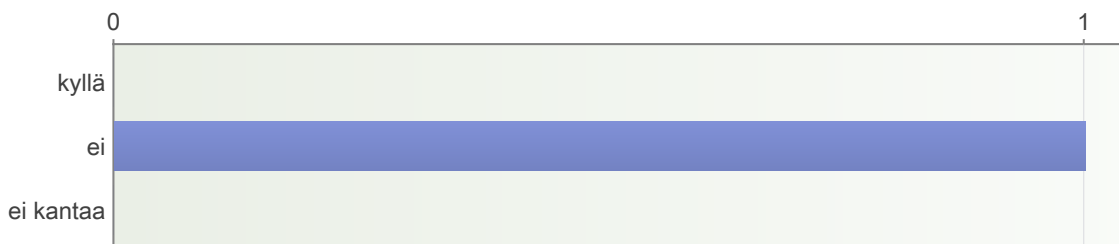

Avoimet vastaukset: ei

- Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon keskeisimpiä ominaisuuksia. Lapuan kaupunki vastustaa, että maakuntauudistuksessa puututtaisiin kunnan oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee myös luottoluokittajien arvioista.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Määrittely yhtiöittämisen aikataulusta edellyttää valinnanvapauden periaatteiden konkretisointia ja lainsäädännön valmistumista. Lapuan kaupunki ehdottaa, että yhtiöittämiselle varataan aikaa vuoden 2022 loppuun.

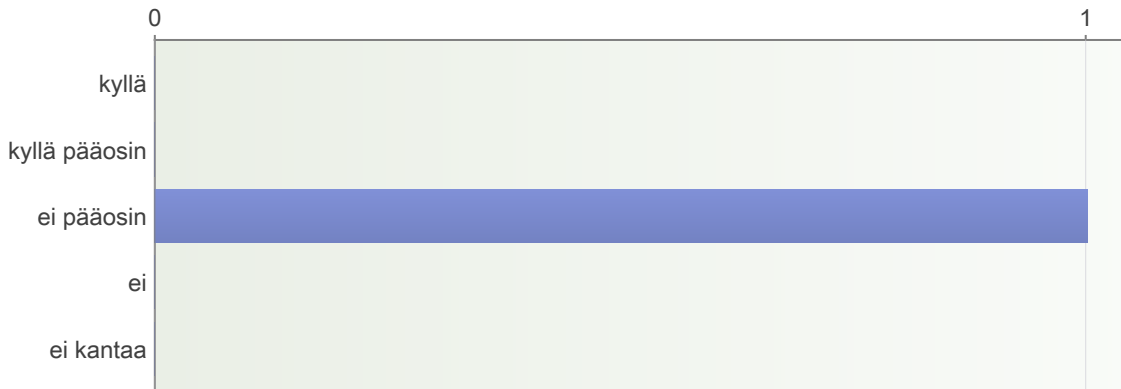
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Ympäristöterveydenhuolto on määritelty lähtökohtaisesti siirtyviin tehtäviin, samoin kuin pelastustoimi. Ympäristöterveydenhuoltoa ei kuitenkaan ole mainittu voimaanpanolain tarkoituksessa (1§), voimaantulossa (2 §) järjestämisvastuun siirtymisessä (3 §) eikä huomioitu väliaikaisessa valmistelutoimielimessä (6§) ja valmisteluun osallistumisessa (8§).

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

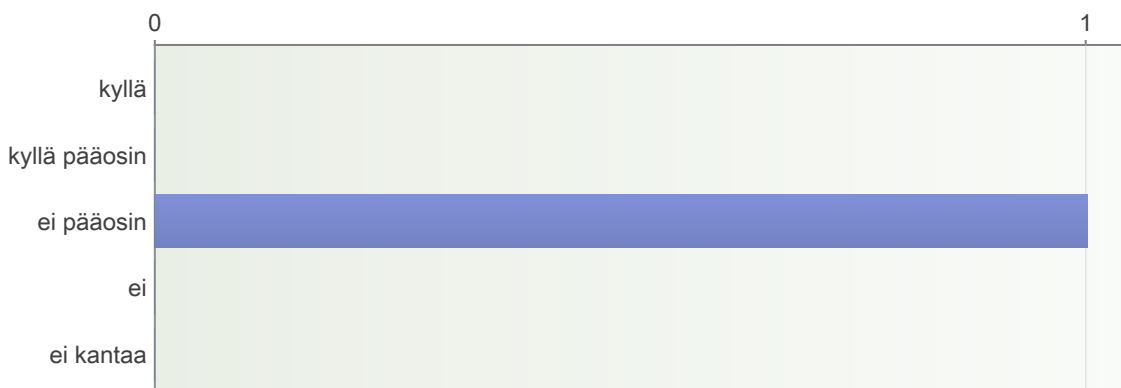

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Nyt esitetty malli on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon kannalta. Maakuntien rahoituksen tulee olla samoissa käsissä yhdessä päätäntävällän kanssa. Mikäli maakunnille haluttu turvata aito itsehallinto, edellyttää se maakuntien verotusoikeuden toteuttamista ja valtionohjauksen kaventamista.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

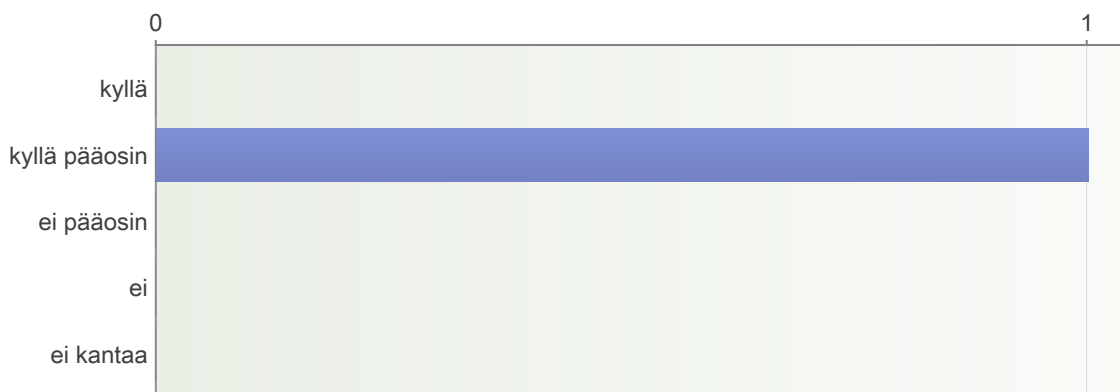
- Maakuntien edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä liittyvät siihen miten hyvin maakuntien tehtävät ja valtion niihin osoittama rahoitus ovat suhteessa toisiinsa. Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden

hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5-1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valinnanvapauden ja monikanavarahoituksen muutosten jälkeen on mahdollista arvioida mikä ja miten rahoitus on järjestettävä, jotta mahdollisuus tasa-arvoisten palveluiden järjestämiseen toteutuu. Hyte-rahoituskertoimen selkeyttäminen on välttämätöntä, jotta sen realistisuus ja kannustavuus voidaan varmistaa. Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

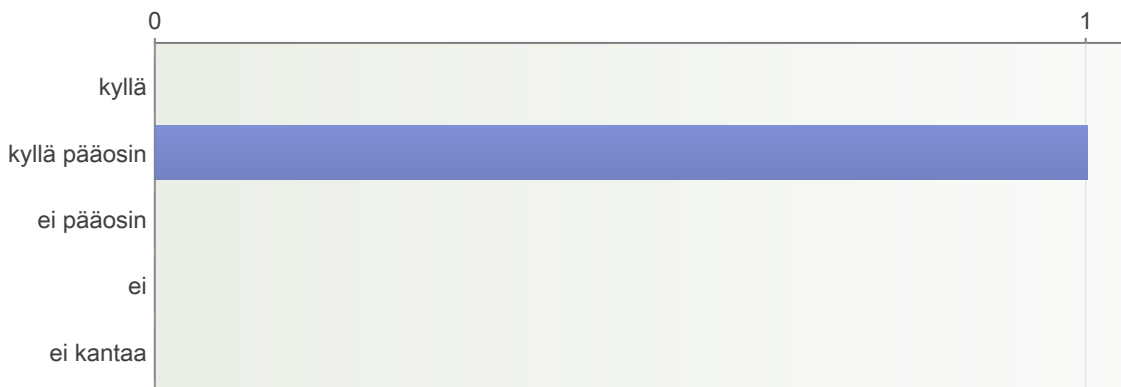
- Riskinä on, että siirtymäaika on liian lyhyt tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymiselle. Asiaa tulee arvioida vuosien 2019–2021 kokemusten perusteella ja päättää vasta tuolloin tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymisestä.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

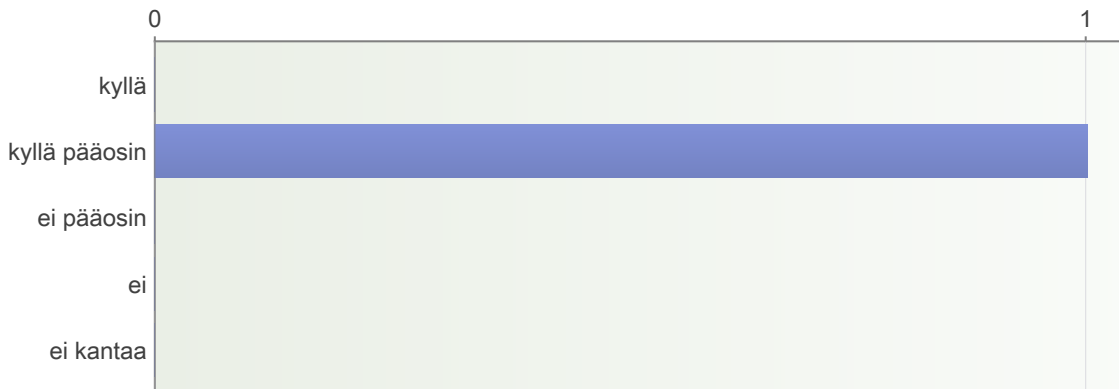
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Tämän voidaan katsoa olevan luonteva tapa myös maakuntajakoa muutettaessa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

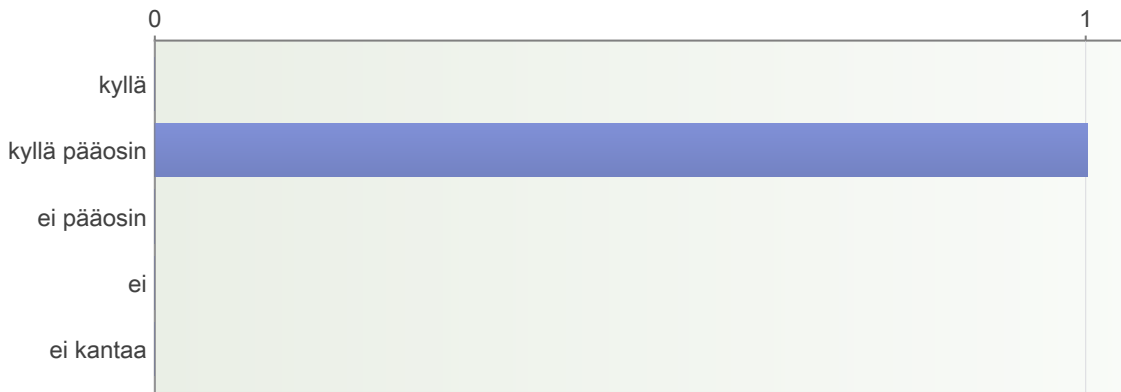

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudesta on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Tasausjärjestelyn mukaan muutokset tulevat olemaan maltilliset. Kuntien tilanteet voivat kuitenkin syystä tai toisesta olla erilaisia. Kunnan – ja alueiden – taloutta, elinvoimaa ja tulevaisuutta tulisikin tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta. Uudistus tulee lähtökohtaisesti tehdä mahdollisimman neutraalisti kuntien kesken. Kuntakohtaiset muutokset tulisi rajoittaa enintään 50 euroon/asukas. Esitetty +/-100 euroa/asukas on liian suuri, sillä se vastaa kunnissa keskimäärin 0,59 tuloveroprosentin tuottoa ja Lapuan kaupungissa noin 0,71 tuloveroprosentin tuottoa. On kohtuutonta, että kunnista riippumattomista syistä vaikutus tuloveroprosenttiin on yli 0,5 prosenttiyksikköä. Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

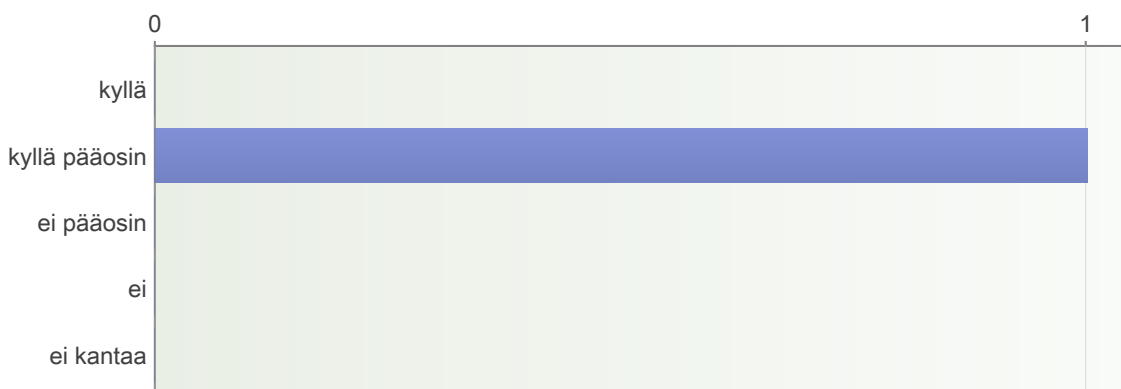
- Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella laajasti eri kuntapolitiikoiden (opetus ja sivistys, kulttuuri, nuoriso ja liikunta, maankäyttö ja kaavoitus, elinkeino) mukaisista tehtävistä, on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan ja toimivan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kun rahoitus kerätään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kuitenkin kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta. Kun veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, tärkeää on siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä

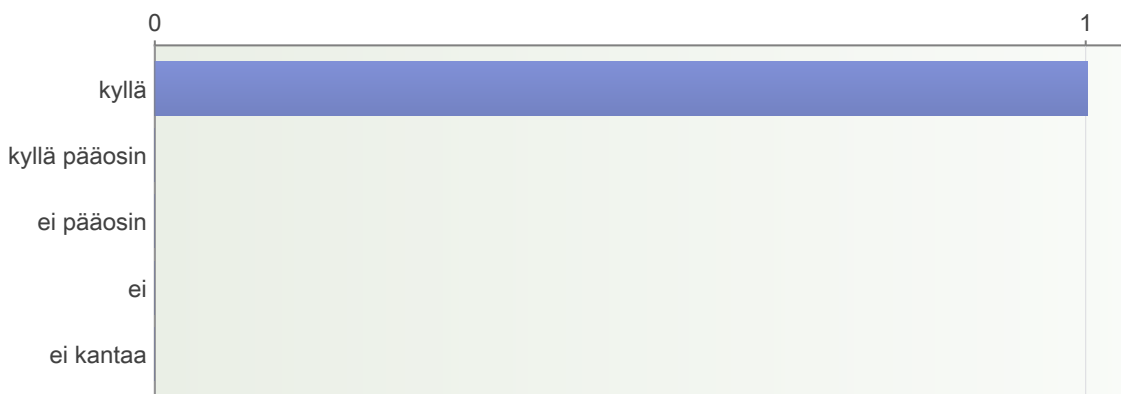
valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Maakunnat ja niiden palvelulaitokset tulevat Kevan jäsenyhteisöiksi ja maakuntakonsernin yhtiöillä on mahdollisuus hoitaa työeläkevakuuttaminen Kevassa. Henkilöstön siirtymisessä tulee erityisesti huolehtia julkisen sektorin eläketurvan säilymisestä. On välttämätöntä, että maakuntaudistuksessa maakuntakonsernin yhtiöihin siirtyvien henkilöiden lisäeläkeet uudet turvataan niissä siirroissa, joissa sovelletaan liikkeen luovutuksen periaatetta.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

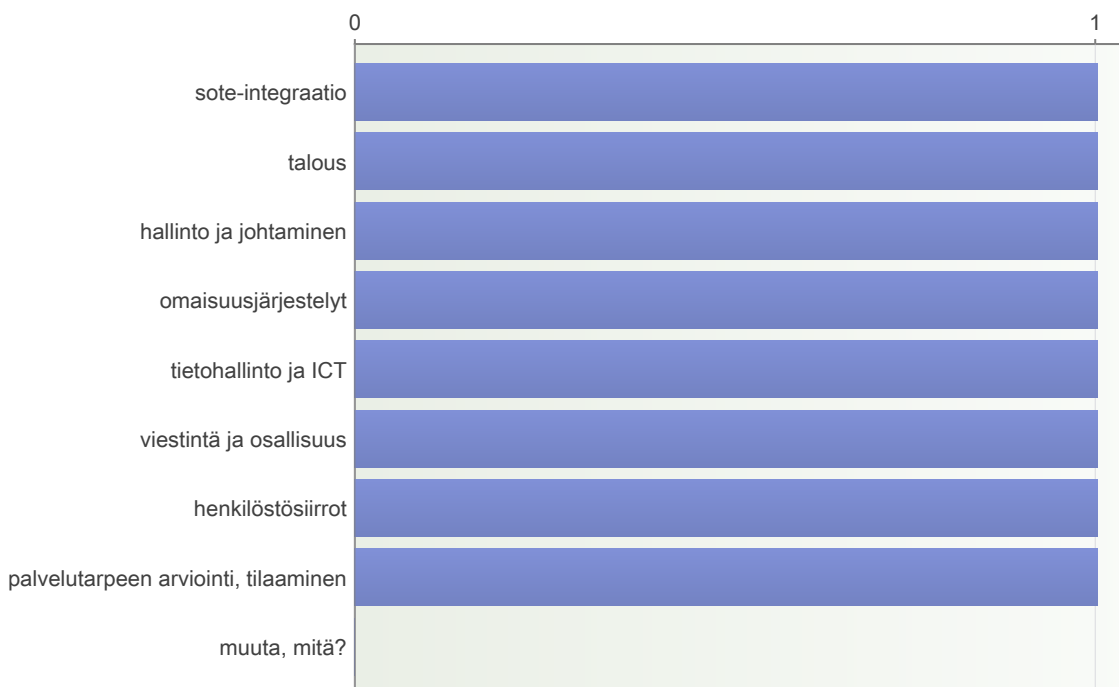
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnille esitetään uudistuksessa merkittävää asiantuntija- ja palveluvelvoite tehtävää, josta esimerkkinä ovat sosiaali- ja terveyspalvelut. Tässä yhteydessä maakunnille ei tule verotusoikeutta, mikä johtaa siihen, että kuntien on valvottava oman väestönsä taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä perusoikeuksia. Tämän rakenteen toimivuus tulee varmistaa suhteessa maakuntaan ja valtioon. Maakunnan itsehallinto jää lakiluonnosten mukaan suppeaksi. Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi olla maakunnan päätösvallassa. Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön projektiryhmä on 10.10.2016 esittänyt valinnanvapausuudistuksen malliluonnoksen. Sen perusteella asiakkaalla olisi valinnan vapaus suoran valinnan palveluissa sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla valittavissa palveluissa, joita tuottaa maakunnassa yhtiö, yksityisten palvelujen tuottaja tai kolmannen sektorin toimija. Selvityshenkilöiden vaihtoehto 1 lähtee siitä, että sairaanhoitovakuutuksen korvauksiin kerätyt varat liitetään valtion sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisrahoitukseen. Varat kohdennetaan julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jossa sovelletaan laajaa valinnanvapautta. Erillistä sairausvakuutusrahastosta maksettavaa korvausta yksityisen terveydenhuollon käytöstä ei enää maksettaisi. Täten monikanavarahoitus tulee purkaa ja rahoitusmalli tulee olla kuten esimerkiksi rahoitusmalleja pohtineen selvityshenkilöryhmän väliraportissa 15.3.2016 kuvataan. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä, jolloin tukipalvelujen järjestäminen tulee olla maakunnan päätettävissä eikä siten kuten lakiluonnoksessa on esitetty, että palvelukeskukset järjestetään valtakunnallisesti. Kun tukipalvelujen järjestäminen olisi maakunnan päätettävissä, vahvistaisi se maakuntien itsehallintoa. Maakuntien tehtävät tulee säännellä laissa ja yleistoimivalta tulee säilyä kunnilla. Laissa erikseen määriteltyjen tehtävien siirto kunnilta maakunnalle tulee tapahtua vain maakunnan kaikkien kuntien yhteisellä päätöksellä. Toisaalta myös maakunnasta tehtävien siirto yksittäiselle kunnalle tulee olla laissa säädetty, eikä jättää siten, että mikäli asiaa ei ole kielletty, niin siitä voi sopia. Pelastustoimi ja ensihoito nähdään lähipalveluna ja niiden järjestämisvastuu ja mahdollisuus tuottamiseen on oltava 18 maakunnalla. Ympäristöterveydenhuollon osalta lähtökohtana tulee olla, että maakunnat hoitavat ympäristöterveydenhuollon 1.1.2019 lukien. Valinnanvapausmalli tulee ottaa käyttöön vaiheittain, jotta muutokset voidaan toteuttaa hallitusti sekä maakunnan palvelulaitoksen näkökulmasta että pienyrittäjien mahdollisuuksien parantamisen näkökulmasta. Vaiheittainen toteuttaminen mahdollistaa paremmin myös kustannuskehityksen hallinnan. Voimaantulevien lakien tulee luoda mahdollisuudet aidon soteintegraation saavuttamiseksi. Toimivien hoito- ja palveluketjujen, tarkoituksenmukaisen palveluohjauksen ja yhteisten hoito- ja palvelusuunnitelmien avulla voidaan poistaa päällekkäistä toimintaa. Palvelujen integraation toteuttaminen edellyttää sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja voidaan hyödyntää yhtenä kokonaisuutena. Kustannusten kasvun kannalta keskeistä on palvelulupauksen sisältö. Palvelulupauksen sisältö jää lakiluonnoksessa jäsentymättömäksi. Te-palvelujen, Kelan ja sosiaalipalvelujen yhteistyössä toteuttaman työttömien aktivointityön päällekkäisyydet tulee poistaa. Asiakassuunnitelman laatiminen tulee toteuttaa yhtenäisen tietojärjestelmän avulla huomioiden tietosuojaa määrittelevät

lait.

Julkista liikennettä tulee kehittää siten, että kaikki kuljetuspalvelut mm. sosiaalihuoltolain ja sairausvakuutuslain mukaiset kuljetuspalvelut voitaisiin integroida julkiseen liikenteeseen nykyistä tehokkaammin.

Voimaantulevassa laissa tulee huomioida yksityisen palveluntuottajan yhteiskunnallinen vastuu mm. paljon palvelua käyttävien asiakkaiden osalta.

Yhteiskunnallisen vastuun määrittelyn avulla voidaan estää julkisen ja yksityisen palveluntuottajan välille mahdollisesti syntyvä vääristynyt kilpailutilanne.

Vaikutukset peruskuntien talouteen

Peruskuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Yksittäisiä peruskuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulo-rahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaisuus kasvaa, joissakin kunnissa voimakkaastikin. Kun rahoitus kerätään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kuitenkin kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta.

Kun veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, tärkeää on siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.